

XXIV. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

12. veljače 2019.

četvrti (IV.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

80

broj bodova:

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Školskoga povjerenstva)

2. _____

(član Školskoga povjerenstva)

3. _____

(član Školskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnoga slova dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

U _____ registrirane su dvije izvorne pasmine peradi:
LIJEPOJ NAŠOJ

_____ i _____.
ZAGORSKI PURAN KOKOŠ HRVATICA

Evidencija o proizvodnim podacima vodi se u _____
SREDIŠNJEM POPISU

_____. Provedba uzgojnih programa odvija se u suradnji s
MATIČNIH JATA

_____.
HRVATSKIM SAVEZOM UZGAJIVAČA IZVORNIH PASMINA PERADI

U _____
UREDBI O HRVATSKOJ POLJOPRIVREDNOJ AGENCIJI

peradari mogu pronaći najnovije zakonske odredbe vezane i za uzgoj tih autohtonih
vrsta.

6	
---	--

2. U sljedećoj rečenici napiši č ili ć na prazne crte u riječima.

Kliza_____ki nastupi uvijek me oduševi i nadam se da ću imati prigodu

stati na kliza_____e cipele.

2	
---	--

8	
---	--

3. U sljedećim rečenicama napiši *ije, je, i* ili *e* na prazne crte u riječima.

a) Na zaht_____vnoj operaciji udružili su se vrhunski stručnjaci naših bolnica.

b) Na ispit trebate pon_____ti važeću osobnu iskaznicu ili putovnicu.

2	
---	--

4. Odredi padeže podcrtanih riječi u sljedećemu tekstu tako da iznad sklonjive riječi navedeš uobičajenu kraticu (N, G, D, A, V, L, I).

Uhapšen u svojoj magli
zakopčan u svojem mraku,
svako svojoj zvijezdi nagli,
svojoj ruži, svojem maku.

I svak žudi svetkovine
djetinjastih blagostanja,
srećne mreene i dubine
nevinosti i neznanja.

(...)

I kad nema Našeg Duha
među nama jednog sveca,
treba i bez bijela ruha
biti djeca, biti djeca.

(Tin Ujević, *Kolajna II*)

5	
---	--

7	
---	--

5. Zaokruži slovo T ako je tvrdnja točna, a slovo N ako je tvrdnja netočna.

- a) Svaki bezvučni glas ima svoj zvučni parnjak u izgovoru. T N
- b) Jezični znak uvijek se sastoji od samo jedne riječi. T N
- c) Dativ jednine osobnoga imena *Monika* glasi *Moniki*. T N

3	
---	--

U zadatcima od 6. do 21. odgovore napiši na pripadajuće crte.

6. Odredi vrstu podcrtanih riječi.

Budući da sam nekoliko puta pala, blatna sam i idem se otuširati. (...) Tuševi su odmah pokraj plaže. Nemaju sitastu ružu koja ravnomjerno raspršuje vodu, nego samo cijev iz koje se voda sručuje na tijelo i vrlo ga brzo čisti od pijeska i mulja.

(Dubravka Oraić Tolić, *Peto evanđelje*)

budući da _____ nego _____

sručuje _____ ga _____

4	
---	--

7. Koja se glasovna promjena dogodila u riječi *trbušina*?

_____

1	
---	--

8	
---	--

8. Napiši tražene oblike glagola navedenih u zgradama.

- a) U mladim danima Marica _____ o odlasku u daleke,
egzotične zemlje.
(*razmišljati*, pluskvamperfekt)
- b) _____ remetiti mir njihova druženja, tiho je promatrao
igru malih medvjeda.
(*htjeti*, niječni oblik glagolskoga priloga sadašnjeg)
- c) A što s njim ako se _____?
(*uzoholiti*, futur II., 3. l. jd.)
- d) _____ kako biti mora.
(biti, imperativ, 3. l. jd.)
- e) _____ težinu strmine, _____ sporim koracima.
(*procijeniti*, glagolski prilog prošli; *uspeti se*, prezent 3. l. mn.)

6	
---	--

9. Napiši sintaktičku službu podcrtane riječi u rečenici.

Nikako se ne mogu osloboditi mirisa tuge koji u antikvarijatima izlazi iz onih
starih lampa.

tuge _____

1	
---	--

7	
---	--

10. Navedi o kojemu se načinu prenošenja značenja podcrtanih leksema radi.

- a) Stavi na popis i listove za savijaču. _____
- b) Bila je Janica breza među bukvama. _____
- c) Stomatolog je tati predložio ugradnju mosta. _____
- d) Naš dalmatinac uživa u igrama na Savskom nasipu. _____

4	
---	--

11. Odredi osnovno i izvedeno značenje leksema *žrvanj*.

- a) Uspjeli su pokrenuti stari žrvanj. _____
- b) A što ćemo sad, opet u žrvanj! _____

2	
---	--

12. Navedi raznokorijenske antonime navedenim leksemima.

- hvaliti _____
- miris _____
- pitom _____
- jalov _____

4	
---	--

10	
----	--

13. Odredi hiperonim i jedan kohiponim leksemu *sinegdoha*.

hiperonim _____

kohiponim _____

2	
---	--

14. Ispiši dvije nepunoznačne riječi iz sljedeće rečenice.

Čuješ li me dobro, ništa ti više ne vjerujem, moraš to zapamtiti zauvijek!

_____

2	
---	--

15. Odredi kanonski oblik podcrtanim leksemima.

Pa teko s čela krvav tebi znoj, _____

Ti skupi pamet, upri zdrave ruke, _____

I budi svoj!

(August Šenoa, *Budi svoj*)

2	
---	--

6	
---	--

16. Podcrtane lekseme zamijeni bliskoznačnima.

Gledajuć nebo i trepet zvjezdica, ćutim kako narav diše.

(Fran Mažuranić, *Svemir*)

ćutim _____

narav _____

2	
---	--

17. Odredi naziv podcrtanim leksemima s obzirom na jezik iz kojega potječu.

Stari bakin srebrni beštek ima neki neodoljivi šarm.

beštek _____

šarm _____

2	
---	--

18. Riječ *bumerang* podrijetlom je iz jezika australskih Aboridžina, a u hrvatski je jezik ušla preko engleskoga jezika. Kako se prema kriteriju prenošenja riječi nazivaju navedeni jezici?

hrvatski _____

aboridžinski _____

engleski _____

3	
---	--

7	
---	--

19. Napiši istoznačne lekseme.

- a) Izgubio je apetit. _____
- b) Obavili su to na legalan način. _____
- c) Jadranski bračić odličan je indikator čistoće mora. _____
- d) Njegovo zalaganje zaslužuje respekt. _____
- e) Povuci jednu vertikalnu crtu! _____

5	
---	--

20. Pridruži standardnojezi nomu leksemu *jesti* jedan dijalektni i jedan

razgovorni sinonim.

dijalektni sinonim _____

razgovorni sinonim _____

2	
---	--

21. Odredi značenje podcrtanim leksemima.

- a) U egzilu je spoznala pravo značenje prijateljstva.
- b) Pokažite elementarno znanje iz kemije.

egzil _____

elementarno _____

2	
---	--

9	
---	--

22. Zaokruži standardnojezični leksem.

- a) Otopinu/rastopinu kuhinjske soli stavite u kušalicu.
- b) Obojica su mi pomogli/pomogla brati grožđe.
- c) Na aktuelnom/aktualnom satu na Gradskom vijeću žustro se raspravljalo.
- d) Donesena/donešena je nova odluka o budućnosti Agrokora.

4	
---	--

23. Na prazne crte upiši ponuđene riječi. Dva su leksema višak.

RAVNICA, STOG, VOLUMEN, KONTURA, USJEV, PEPELJASTA, OSJENČANO, OSUNČANO

- a) _____ maglica ljetnoga sutona sve je jasnije rasla.
- b) _____ gorskoga boka plavkasta je i prozirna kao na japanskom crtežu.
- c) Ondje se u daljini nalazi _____ sa svojim vrbama u predvečernjem gibanju.
- d) Ovo stablo izgleda plastično kao da je ugljenom _____.
- e) _____ sijena izgleda kao jednolična horizontala.
- f) To je jedini _____ koji ondje uspijeva.

6	
---	--

10	
----	--

U zadatcima od 24. do 31. zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

24. Zaokruži stilski neobilježen način pisanja imena i prezimena u hrvatskome jeziku uzimajući u obzir da je Valentina ime, a Zdravljak prezime.

- a) Valentina Zdravljak
- b) Zdravljak Valentina
- c) Zdravljak, Valentina
- d) Valentina, Zdravljak

1	
----------	--

25. Koliko se glasovnih promjena dogodilo u riječi *izlasci*?

- a) jedna
- b) dvije
- c) tri
- d) četiri

1	
----------	--

2	
----------	--

26. Koji je leksem eponim?

- a) radio
- b) tesla
- c) gram
- d) frekvencija

1	
---	--

27. Koji je par leksema istoznačan?

- a) polutka – hemisfera
- b) bademantil – ogrtač
- c) prekrivač – poplun
- d) riječ – leksem

1	
---	--

28. Što sadržava leksem *knjiga*?

- a) samo niz fonema
- b) samo niz grafema
- c) morfološke oblike
- d) samo niz fonema i grafema

1	
---	--

3	
---	--

29. Koji je leksem etnografski dijalektizam?

- a) slavonska kobasica
- b) drniški pršut
- c) sijamska mačka
- d) istarski boškarin

1	
----------	--

30. Kako se naziva leksem *Bečanin*?

- a) ktetik
- b) etnik
- c) egzotizam
- d) etnonim

1	
----------	--

31. Koji oblici pripadaju leksemu *pjesma*?

- a) pjesmica, pjesmi, pjesme
- b) pjesnik, pjesmo, pjesmama
- c) pjesmom, pjesmama, pjesmo
- d) pjesmi, pjesme, pjesmarica

1	
----------	--

3	
----------	--